
Програма ИСПА в България

Публикуван на: 21.10.2009

Програма ИСПА (Инструмент за структурни политики за присъединяване) е една от трите предприсъединителни финансови инструмента на Общността, в които страната ни е участвала.

Мярката е основана като част от *Програма 2000* на Европейската общност и е имала за цел да подпомогне подготовката за присъединяване на страните-кандидатки за членство в ЕС в областта на икономическото и социално сътрудничество в секторите "транспорт" и "околна среда".

ИСПА финансира екологични и транспортни инфраструктурни проекти. Програмирането по инструмента е извършено на основата на *Партньорство за присъединяване* и на два национални стратегически документа: стратегия по програма ИСПА за сектор "транспорт" и стратегия по програма ИСПА за сектор "околна среда".

ИСПА е създадена с Регламент 1267/21.06.1999 г. на Съвета на ЕС. Програмата се управлява от Европейската комисия - Генерална дирекция 'Регионална политика' в сътрудничество с другите служби на Комисията и бе предвидена да действа от 2000 г. до 2006 г. В момента действието на програмата е допуснато до 31.12.2010 г.

Целите на програма ИСПА бяха:

- създаване на условия за преминаване към европейските норми и технически стандарти в областта на транспорта и опазване на околната среда;
- създаване на благоприятни условия за транзитния трафик и международните превози на товари и пътници;
- постигане на европейско качество и висока степен на безопасност на транспортните услуги във всички видове транспорт;
- разширяване и даване достъп до транс-европейската транспортна мрежа;
- ефективно прилагане на политиката и процедурите на Европейския съюз в областта на транспорта и на опазване на околната среда от българската администрация;
- интегриран подход за финансиране на проектите по региони, обхващащ целия воден цикъл и създаване на критерии за подбор на бъдещи инвестиционни проекти в областта на опазване на околната среда;
- хармонизирано българско законодателство в съответствие с директивите на Европейския съюз за опазване на околната среда;

Финансовите средства за сектор "транспорт" бяха отпуснати главно за изграждане и рехабилитация на транспортна инфраструктура (въздушен, ж.п транспорт, комбиниран пътен и ж.п. транспорт и пътен транспорт) и свързване на националната мрежа с транс-европейските транспортни коридори.

Помощта, осигурявана по ИСПА за сектор "околна среда" се отнася главно изпълнението на проекти, свързани с качеството на питейната вода, пречистването на отпадъчни води, управлението на отпадъци и качеството на въздуха.

ИСПА осигури финансови средства и за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти, предвидени за финансиране по ОП 'Транспорт' и ОП 'Околна среда' и за укрепване на административния капацитет на структурите, създадени да управляват проекти със средства от Кохезионния фонд на ЕС.

По ИСПА България получи между 8-12 % от цялата сума (1,040 млрд. евро), отпусната по програмата за една година. Това е между 83 и 125 млн. евро годишно. Средствата са разпределени пропорционално в съотношение приблизително 50 % - 50 % между двата сектора, или 441 млн. евро за сектор "околна среда" и 438 млн. евро за сектор "транспорт".

Средствата от безвъзмездната помощ по ИСПА не могат да надвишават 75 % от допустимите разходи по проекта. В изключителни случаи се допуска и увеличение на това участие до максимум 85 %, като предварителните проучвания и техническата помощ могат да бъдат финансирани и до 100 %.

Проектите са подготвени от Изпълнителни агенции/Управляващи органи към съответните министерства, след което се изпращат в Европейската Комисия от и след одобрението им - за всеки от тях се подписва финансов меморандум. По програмата към днешна дата функционират три Управляващи органа/ИА (МТИТС, МОСВ и МРРБ) и едно междинно звено (Агенция "Пътна инфраструктура" към МРРБ с Управляващ орган МТИТС). Управляващият орган в МТИТС е отговорен за цялостното управление и контрол на 10 финансови меморандума, два от които се управляват от междинното звено АПИ).

Общият брой на подписаните финансови меморандуми по програмата за сектор "транспорт" е 11, като стойността им възлиза на 909 млн. евро.

Някои от по-важните инфраструктурни проекти в сектор транспорт, финансирани по Програма ИСПА в България, са следните:

- » "Реконструкция, развитие и разширение на Летище София" на стойност 121 млн. евро.

- » "Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив - Свиленград - турска/гръцка граници и оптимизиране на трасето за скорост 160 км/ч на стойност 340 млн. евро.

- » "Строителство на Автомагистрала Люлин: Софийски околновръстен път-пътен възел Даскалово" на стойност 148 млн. евро.

- » "Изграждане на нов комбиниран (пътен и железопътен) мост на река Дунав при градовете Видин (България) - Калафат (Румъния)" на стойност 226 млн. евро